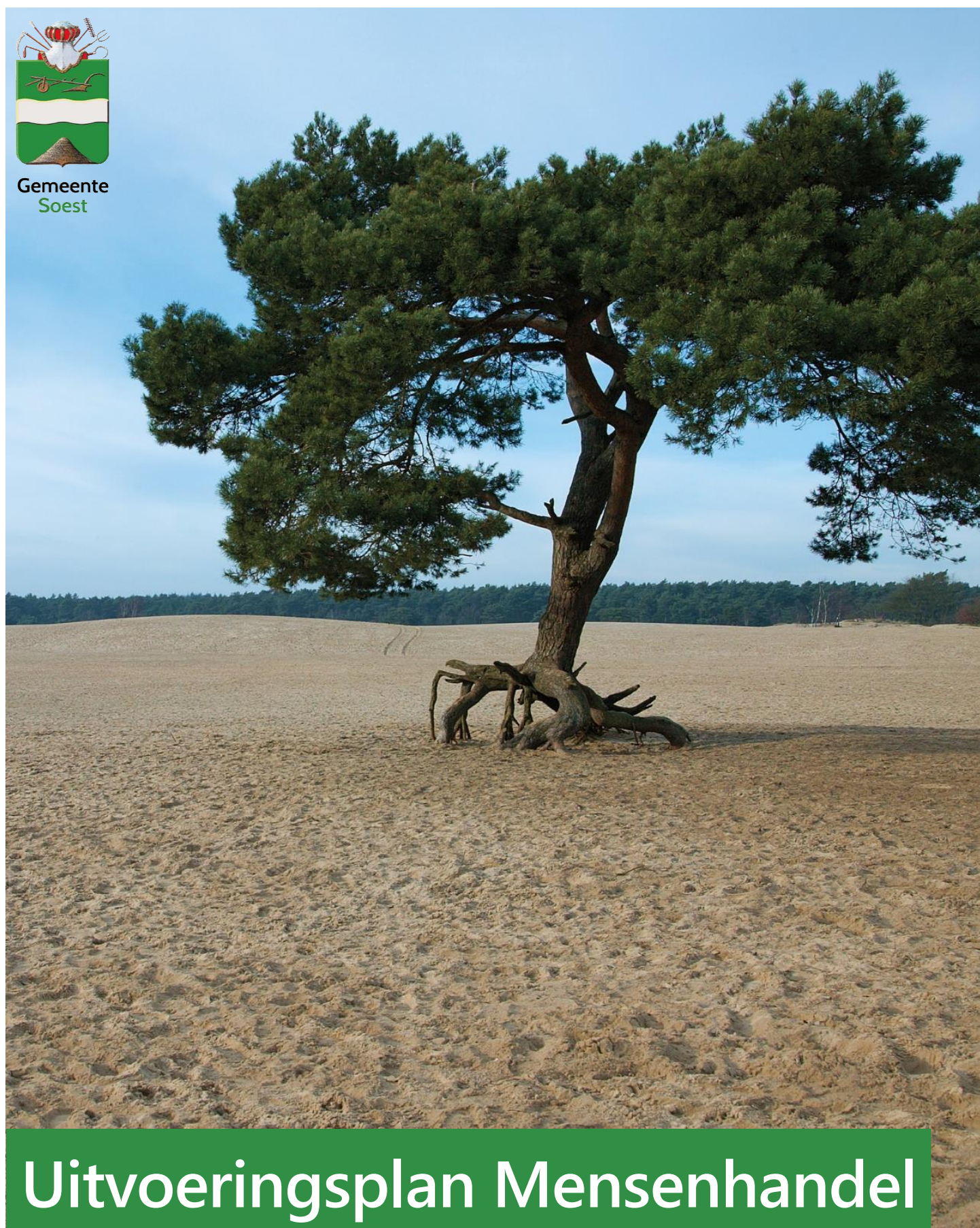

Gemeente
Soest

Uitvoeringsplan Mensenhandel Soest

December 2022

Uitvoeringsplan mensenhandel

In de Beleidsnota mensenhandel Soest hebben we aangegeven dat mensenhandel onacceptabel is en gestopt moet worden. Daarom willen we als gemeente Soest mensenhandel actief en volledig bestrijden. Dit willen we bereiken door in te zetten op vier activiteiten:

1. We vergroten de bewustwording over mensenhandel onder bestuurders en medewerkers, ondernemers, professionals en inwoners door middel van gerichte communicatie per doelgroep.
2. We verlagen de drempel om signalen van mogelijk mensenhandel te melden, door in de gehele gemeente kenbaar te maken waar men kan melden.
3. Alle slachtoffers van mensenhandel binnen de gemeente Soest worden zo snel mogelijk naar de juiste hulp en ondersteuning toegeleid.
4. Bij casuïstiek met als thema mensenhandel, wordt het signaal altijd integraal besproken en indien mogelijk en noodzakelijk integraal aangepakt.

In het uitvoeringsplan worden deze activiteiten uitgewerkt.

1. Bewustwording vergroten

'Je gaat het pas zien als je het doorhebt'. Deze typische uitdrukking van Johan Cruijff is sterk van toepassing op ondermijning en mensenhandel. Als je de signalen van mensenhandel niet kent, zie je ze ook niet. Daarom is het van groot belang dat bestuurders en medewerkers van de gemeente Soest, professionals, ondernemers en inwoners weten wat mensenhandel inhoudt en welke signalen ze kunnen herkennen. Daarmee vergroten we de bewustwording op dit thema.

1.1 Signalen

Wanneer is iemand slachtoffer van mensenhandel: seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting of arbeidsuitbuiting? Welke signalen kun je herkennen? Verschillende doelgroepen kunnen verschillende signalen herkennen. Iedereen kan signalen van (mogelijke) mensenhandel herkennen: bestuurders en medewerkers van de gemeente, mensen die werken binnen de gemeente Soest en inwoners.

Zo komen handhavers van de gemeente veel op straat in contact met inwoners en zijn zij bevoegd controles uit te voeren bij bijvoorbeeld hotels. Sekswerkers die worden aangetroffen in hotels en daar (al dan niet vrijwillig) seksuele diensten aanbieden, worden bevestigd door de handhavers. Ook worden zij gewezen op hulpverlening. Indien er op voorhand al aanwijzingen zijn van niet-vrijwillige prostitutie, kan hulpverlening mee naar de controle om rechteer contact te leggen met de sekswerker.

Baliemedewerkers zien veel mensen die zich willen inschrijven bij de gemeente en inwoners met vragen. Zij zien bijvoorbeeld een signaal wanneer iemand zich komt inschrijven en wordt 'begeleid' door iemand die het woord voor haar voert en haar paspoort bij zich houdt. Medewerkers van het Sociaal Team en het Jeugdteam komen veel bij inwoners thuis en ook de leerplichtambtenaren zijn veel in contact met scholieren uit de gemeente.

Mensen werkzaam binnen de gemeente Soest kunnen eveneens signalen herkennen. Medewerkers van de politie en jongerenwerkers zien veel op straat. Leerkrachten kunnen signalen van mogelijk criminele uitbuiting oppikken en huisartsen kunnen signalen van seksuele uitbuiting zien. Een bewoner kan een signaal zien wanneer er gedurende een avond meerdere mannen in korte periode bij een woonhuis naar binnen gaan. Of een busje dat elke ochtend bij een eengezinswoning 14 buitenlandse mannen ophaalt en pas 's avonds laat weer terugbrengt.

Mensen kunnen ook signalen van mogelijk daderschap herkennen. Denk aan de persoon die meerdere paspoorten beheert van medewerkers van zijn bedrijf of iemand die een aanvraag doet voor een bedrijf en niet door de Bibob-toets komt.

Om ervoor te zorgen dat bestuurders en medewerkers van de gemeente Soest, professionals, ondernemers en inwoners signalen kunnen herkennen, wordt ingezet op bewustwording.

1.2 Interne bewustwording

Om de bewustwording onder bestuurders en medewerkers van de gemeente Soest te vergroten, gebruiken we expertsessies, signaalkaarten en trainingen.

In expertsessies wordt de bewustwording vergroot op mensenhandel bij verschillende gemeentelijke teams, zoals handhaving, Sociaal Team en Jeugd Team, bouw- en woningtoezicht en burgerzaken. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de informatie op de website www.kijkopmensenhandel.nl, met video's met verhalen uit de praktijk inclusief handelingsperspectief. Deze website is vrij te gebruiken.

Naast expertsessies zijn er signaalkaarten mensenhandel in omloop. Signaalkaarten zijn hulpmiddelen om signalen van mensenhandel te kunnen herkennen: kaarten met signalen waarop mensen alert kunnen zijn. Omdat de signalen per doelgroep en/of per vorm van mensenhandel verschillen, zijn er verschillende signaalkaarten in omloop. Het RIEC Oost-Nederland heeft een signaalkaart specifiek voor baliemedewerkers en toezichthouders van gemeenten ontwikkeld. De Koninklijke Horeca Nederland heeft samen met de Nationale Politie en het ministerie van Veiligheid en Justitie een signalenkaart mensenhandel in relatie tot illegale hotelprostitutie ontwikkeld. Sommige signaalkaarten kunnen dus ook bij professionals werkzaam in de gemeente Soest onder de aandacht worden gebracht.

Naast de expertsessies en signaalkaarten kunnen medewerkers op andere manieren signalen leren herkennen. Zo heeft het CCV e-learnings voor gemeentelijke baliemedewerkers van Burgerzaken en gemeentelijke toezichthouders ontwikkeld. Ook heeft CoMensha, via haar Mensenhandel Academy, inzichtelijk gemaakt wat het (opleidings)aanbod is op het gebied van signalering van mensenhandel. Zo is er voor aandachtsfunctionarissen een training waarin wordt geleerd hoe zij meldrempels kunnen wegnemen en welk bestuurlijk instrumentarium zij kunnen inzetten.

Met de teamleiders van de gemeente Soest wordt afgesproken welke vorm van training in het herkennen van signalen van mogelijke mensenhandel (expertsessies, signaalkaarten of andere trainingen) voor welk team het beste past. Doel is dat alle medewerkers die mogelijke

signalen kunnen oppikken, in 2023 een vorm van training volgen en dat dit tweejaarlijks wordt herhaald.

1.3 Interne en externe communicatie

Naast intensieve vormen als training en expertsessies, is interne en externe communicatie over het onderwerp van groot belang. Medewerkers, professionals, ondernemers en inwoners worden middels berichten in het intranet, social media en lokale kranten op de hoogte gebracht van wat mensenhandel inhoudt, hoe mensen het kunnen signaleren en waar zij terecht kunnen met hun melding of vraag. Vier keer per jaar wordt er zowel intern als extern gecommuniceerd over mensenhandel.

2. Melden van signalen

Met alleen het signaleren van mogelijk mensenhandel wordt het niet gestopt. Een volgende stap is dat het signaal gemeld wordt bij personen en instanties die vervolgens de juiste interventies toepassen. In de bijlage is een overzicht te vinden van de veiligheids- en zorgpartners, met hun taken en interventiemogelijkheden.

2.1 Anoniem melden

Als men anoniem wil melden, kan dit bij Meld Misdaad Anoniem¹ (MMA), waar ook de gemeente Soest bij is aangesloten. Iemand doet een anonieme melding omdat diegene bijvoorbeeld bang is voor vergelding. Een melding die wordt gedaan bij MMA, komt zowel bij de politie als bij de gemeente terecht. Binnen de gemeente pakt de aandachtsfunctionaris mensenhandel deze op.

2.2 Melden bij de gemeente

Meldingen over mensenhandel, zowel van medewerkers van de gemeente als van inwoners, professionals en bezoekers, kunnen gedaan worden bij de gemeente. Als er acute hulp of ingrijpen nodig is, wordt direct de politie via 112 ingeschakeld. Als dit niet het geval is, pakt de aandachtsfunctionaris mensenhandel het signaal op, verrijkt deze binnen de eigen organisatie en belegt deze indien nodig bij externe partners als de politie. Daartoe zijn twee signalenroutes opgesteld, naar voorbeeld van Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV) eenheid Den Haag.

2.3 Signalenroute op een persoon

Een melding die binnenkomt bij de gemeente over een mogelijk identificeerbaar slachtoffer wordt opgepakt door de aandachtsfunctionaris. Wanneer iemand acuut gevaar loopt, wordt direct 112 gebeld. Indien dit niet het geval is, wordt een overleg met de politie en de zorgcoördinator belegd. De aandachtsfunctionaris verrijkt het signaal met informatie vanuit de gemeente. Samen met de politie en de zorgcoördinator wordt besproken of hulp mogelijk en nodig is. Indien het slachtoffer geen hulp of opvang wil, kan bij aanhoudende zorgen over de veiligheid en gezondheid de casus worden ingebracht bij het RIEC middels de ketenregisseur.

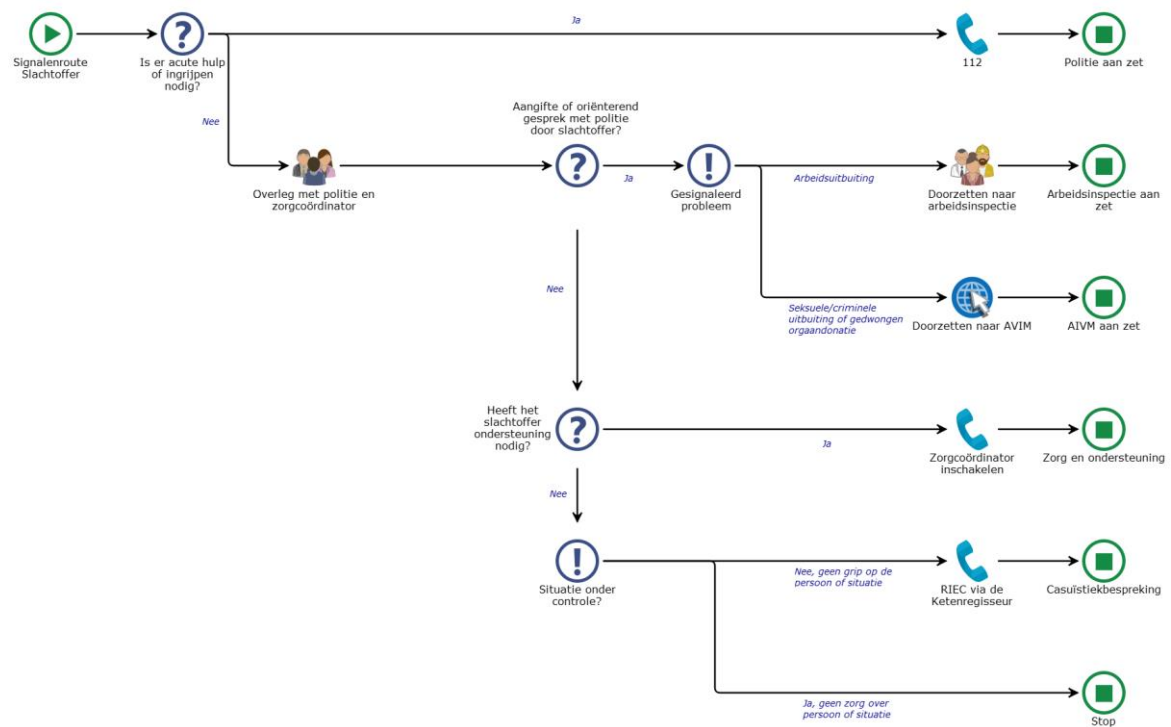
¹ Meld Misdaad Anoniem is het onafhankelijke meldpunt waar anoniem informatie gegeven kan worden over criminaliteit en misdaad.

Als het slachtoffer niet bekend is, kunnen vermoedens van mensenhandel door de aandachtsfunctionaris mensenhandel ook (anoniem) besproken worden met de zorgcoördinator en Comensha. De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft veel kennis in huis over arbeidsuitbuiting.

Ook signalen van mogelijk daderschap kunnen gemeld worden bij de aandachtsfunctionaris mensenhandel. Deze deelt de signalen vervolgens met de opsporingsinstanties: de politie, de Nederlandse Arbeidsinspectie.

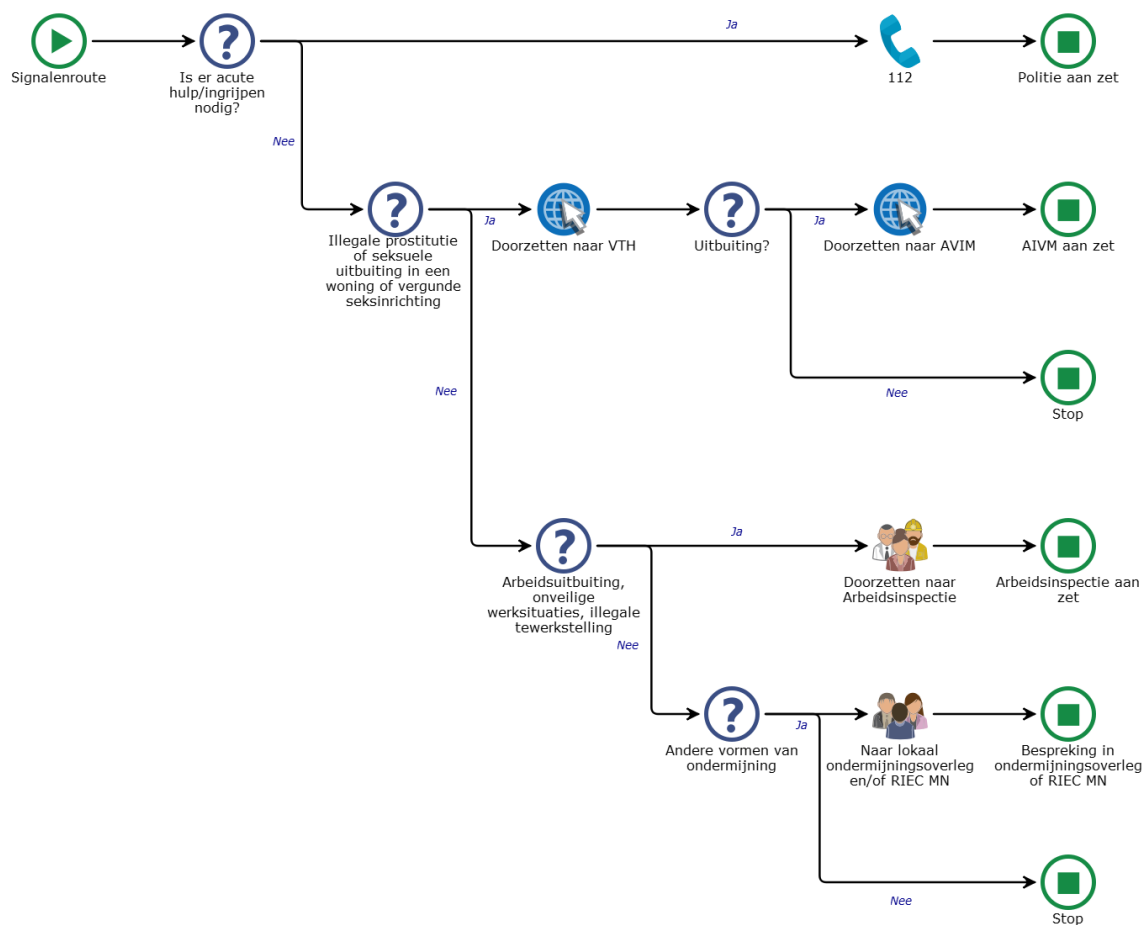
Deze signalenroute is samengevat in onderstaand schema.

2.4 Signalenroute op een locatie

Er kan ook een vermoeden zijn van een locatie waar mogelijk mensenhandel speelt. Deze wordt door de aandachtsfunctionaris ingebracht bij het lokaal ondernemingsoverleg of als de casus groter wordt, het RIEC MN. Samen met het team Toezicht en Handhaving (VTH) wordt besloten een controle te houden waarna het signaal kan worden gemeld aan de AVIM (Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en mensenhandel) of bij de Arbeidsinspectie. De signalenroute op een locatie is samengevat in onderstaand schema.

2.5 Communicatie

Het is belangrijk dat iedereen weet waar signalen gemeld kunnen worden. Daartoe wordt meerdere keren per jaar zowel intern als extern gecommuniceerd waar inwoners en medewerkers hun signaal van mensenhandel kunnen melden en hoe deze verder wordt opgepakt. Ook wordt het signaal teruggekoppeld naar de melder, indien mogelijk.

2.6 Adviesvragen

Bij de aandachtsfunctionaris mensenhandel kan men ook terecht voor adviesvragen of om te sparren. Wanneer deze geen direct antwoord heeft, neemt de aandachtsfunctionaris contact op met bijvoorbeeld de ketenregisseur of zorgcoördinator om de gevraagd informatie te vergaren en terug te koppelen.

2.7 Meldcode van Veilig Thuis

Professionals die werken in de gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie. en/of de Koninklijke Marechaussee, kunnen ook de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van Veilig Thuis gebruiken. Wanneer medewerkers uit deze sectoren de meldcode goed toepassen, kan mensenhandel voortijdig worden gesignaleerd. In vijf stappen leren professionals via de meldcode een signaal in kaart te brengen tot het al dan niet doen van een melding bij Veilig Thuis.

3. Hulp aan slachtoffers

3.1 Toeleiding naar passende hulp en opvang

In de beleidsnota mensenhandel is uitgebreid ingegaan op de zorg en opvang die beschikbaar is voor slachtoffers van mensenhandel. Zij hebben volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo 2015) en de Jeugdwet recht hebben op opvang. De gemeente Soest is verantwoordelijk voor passende hulp voor slachtoffers die staan ingeschreven bij de gemeente Soest, ook als zij een tijdelijke verblijfsstatus hebben. Indien een slachtoffer wordt aangetroffen die nergens staat ingeschreven, geldt dat de gemeente waar deze persoon wordt aangetroffen, verantwoordelijk is voor hulp en opvang. Deze zorg en opvang is, samen met centrumgemeente Amersfoort, ingekocht. De zorgcoördinator mensenhandel zorgt, in afstemming met de aandachtsfunctionaris en/of het Sociaal Team, voor de toeleiding naar de juiste hulp en/of opvang.

3.2 Doelgroepen waar extra zorgen over bestaan

Sommige doelgroepen in onze samenleving zijn extra kwetsbaar voor mensenhandel. Zo lopen personen met een Licht Verstandelijke Beperking een groter risico om slachtoffer van mensenhandel te worden. Volgens het Landelijke Kenniscentrum LVB² hebben mensen met een LVB een IQ-score tussen de 50 en 70 en hebben zij verminderde adaptieve vaardigheden. Zij hebben bijvoorbeeld een achterstand in rekenen, schrijven en lezen, het oplossen van sociale problemen en praktische vaardigheden als het kopen van een treinkaartje. Ook kunnen zij sneller vertrouwen hebben in onbekenden, waardoor zij eerder geloven in mooie praatjes van een loverboy of een mensenhandelaar. Daarom is extra aandacht voor de risico's om slachtoffer te worden van mensenhandel onder de LVB-doelgroep, noodzakelijk. Dan doen we door het Sociale Team en Jeugdteam extra hierin te laten trainen.

4. Integrale aanpak daders

Het opsporen van daders van mensenhandel en het bestraffen ervan is geen taak van de gemeente. Deze taak is belegd bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de politie, de Koninklijke Marechaussee en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Het Openbaar Ministerie stuurt de opsporingsonderzoeken aan. De gemeente heeft wel de regie in de integrale aanpak van mensenhandel.

De integrale aanpak van mensenhandel wordt opgenomen als onderdeel van de prioriteit Ondernijning in het Integrale Veiligheidsplan 2023-2026 als de raad hiermee begin 2023 instemt. In de aanpak van ondernijning wordt samengewerkt met partijen als de politie, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst en het RIEC MN. Wanneer een signaal

² *Het Landelijke Kenniscentrum LVB is een netwerkorganisatie die kennis over een licht verstandelijke beperking (LVB) aanjaagt, bundelt en toegankelijk maakt voor professionals in diverse sectoren*

mensenhandel binnenkomt bij de gemeente wordt ingezet op een aanpak van de dader indien deze bekend is of op een locatie (naast het eventueel opstarten van hulp en opvang). Het signaal wordt ingebracht bij het lokale ondermijningoverleg om met partners te bespreken. De aandachtsfunctionaris mensenhandel sluit daartoe aan bij het lokale ondermijningoverleg. Indien wordt besloten dat een bredere integrale aanpak nodig is, wordt de casus ingediend bij het RIEC MN. Daar wordt gezamenlijk bepaald of een bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en/of fiscaalrechtelijk aanpak de beste resultaten boekt. Mogelijk zetten we in op een intensievere bestuursrechtelijke controle, met behulp van het Bestuurlijk Interventie Team van het RIEC MN. Het doel is bestraffen van de dader en het voorkomen van herhaald daderschap.

Bij het voorkomen van herhaald daderschap van mensenhandel is het van groot belang dat de dader in zicht is. Wanneer een dader na het uitzitten van zijn of haar straf weer terugkeert in de samenleving, wordt deze aangemeld bij 'Nazorg na detentie'. Vanuit de gemeente worden ex-gedeteneerden begeleid op verschillende levensgebieden en wordt getracht iemand uit de criminaliteit te houden. Contact met de Reclassering kan daar onderdeel van zijn. Als er toch weer zorgen over iemand zijn, kan iemand ook worden aangemeld bij de Persoonsgerichte Aanpak of Top X aanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis Utrecht. Het is van groot belang dat signalen vanuit de politie, Sociaal Team en jongeren- en buurtwerkers met elkaar worden gedeeld.

Bij daders onder de 18 jaar wordt eveneens ingezet op het in het zicht houden van de dader. Dat kan door Jongerenwerk, het Jeugdteam, de politie, de school/leerplichtambtenaar en andere partners. Ook contact met de ouders is hier onderdeel van. Door gezamenlijk een goed beeld te houden van de ontwikkeling van een jeugdige dader, worden eerder signalen van mogelijk herhaald daderschap gezien en kan dit voortijdig worden gestopt. Dit kan door een jongere in te brengen bij de Persoonsgerichte Aanpak of Top X aanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis Utrecht. Ook kan door professionals een zorgmelding worden gedaan bij Veilig Thuis.

Een sluitende aanpak richt zich op zowel slachtoffers als daders. Daarom zijn er diverse overleggen gericht op mensenhandel of waarbij dit onderwerp op tafel komt. Zo zijn er landelijke overleggen als het Zorgcoördinatorenoverleg, het Ketenregisseurs overleg, de landelijke Taskforce Mensenhandel, het Landelijk Bestuurlijk Overleg Mensenhandel en de Regionale tafel fraudebestrijding. Regionaal is er in Midden-Nederland een pilot voor een zachte signalentafel Mensenhandel, belegd bij het RIEC MN. De zorgcoördinator, het Openbaar Ministerie, de ketenregisseur, AVIM, Nederlandse Arbeidsinspectie en andere inbrengende partners zoals een gemeente, Veilig Thuis en zorginstelling brengen zachte signalen mensenhandel in waarin men vastloopt of die niet worden opgepakt. Tevens is er een regietafel mensenhandel waarbij Openbaar Ministerie, AVIM, zorgcoördinator en ketenregisseur aansluiten, onder voorzitterschap van de bestuurlijk portefeuillehouder mensenhandel. De bestuurlijk portefeuillehouder is ook lid van de Taskforce Ondermijning om daar het onderwerp te agenderen. Doel van de regietafel is om de samenwerking tussen de regio's Gooi en Vechtstreek, Flevoland en Utrecht te bevorderen maar ook om gezamenlijke knelpunten inzichtelijk te maken en aan te pakken.

Bijlage Samenwerkingspartners

In de samenwerking tegen mensenhandel hebben werken we als gemeente samen met veel andere partners, zowel veiligheids- en zorgpartners. Onze samenwerkingspartners (met hun taken en interventiemogelijkheden) zijn onder andere:

- Politie, in het bijzonder de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM)
 - Direct optreden bij een acuut vermoeden van mensenhandel
 - Opsporing mensenhandel
 - Strafrechtelijk onderzoek naar mensenhandel
 - Hulp bieden aan hen die dat behoeven (slachtoffers)
- Openbaar Ministerie
 - Opsporen en vervolging van strafbare feiten (daders mensenhandel)
- Nederlandse Arbeidsinspectie
 - Opsporing arbeidsuitbuiting
 - Strafrechtelijk onderzoek naar arbeidsuitbuiting
 - Boetes opleggen en werkzaamheden preventief stilleggen
- Belastingdienst
 - Opsporing belastingfraude
 - Heffen en innen van rijksbelastingen
 - Fiscaalrechtelijke sancties door het opleggen van boetes
- RIEC MN
 - Partners ondersteunen bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning
 - Overheid en maatschappij weerbaarder maken
 - Pilot signalentafel Mensenhandel
 - Aanstellen ketenregisseur met de volgende taken:
 - Regie houden op keten
 - Gemeenten ondersteunen in bestuurlijke aanpak mensenhandel
 - Regionale activiteiten / initiatieven ontplooiën
 - Verbinding houden met andere regio's en landelijke partners;
 - Landelijke ontwikkelingen vertalen naar de regio;
- Jongerenwerk
 - Signaleren van mensenhandel
 - Preventie van mensenhandel (jonge aanwas)
- Moviera:
 - Advies en hulp bieden op gebied van huiselijk geweld
 - Aanstellen zorgcoördinator met de volgende taken:
 - Het behartigen van de belangen slachtoffers mensenhandel en uitbuiting
 - het organiseren van hulpverlening, bescherming en opvang
 - opbouwen en onderhouden van een landelijk en regionaal netwerk
 - geven van voorlichting
- Veilig Thuis Utrecht

- Advies- en meldpunt mensenhandel: inventariseren en classificeren signalen
 - Onderzoek. crisisinterventie of begeleiding
- Zorg- en Veiligheidshuis Utrecht
 - Complexe casuïstiek rondom daders met multiproblematiek
- Zorgaanbieders:
 - Zorg, begeleiding en ondersteuning
- Comensha
 - Behartigen belangen en rechten van slachtoffers van mensenhandel
 - Registreren aantallen slachtoffers mensenhandel en doorgeven cijfers aan National Rapporteur mensenhandel
 - Verzorgen voorlichting en training
- Meld Misdaad Anoniem:
 - Meldpunt voor informatie over criminaliteit en misdaad, waaronder mensenhandel
 - Delen anonieme signalen met gemeente en politie
- Koninklijke Marechaussee
 - Optreden als grenspolitie voor grensoverschrijdende mensenhandel
 - Signalen onderzoeken en opvolgen
 - Strafrechtelijk onderzoek
- Immigratie- en Naturalisatiedienst
 - Signalen mensenhandel doorzetten naar opsporingsinstanties
 - Slachtoffers doorverwijzen
 - Verblijfsrechtelijk traject van slachtoffers zonder verblijfsvergunning

Als gemeente hebben we de volgende taken en interventiemogelijkheden:

- Sluiten panden (woning of lokaal)
- Controleren, weigeren of intrekken vergunning
- Bibob-toets voor seksinrichtingen en woonruimte voor arbeidsmigranten
- Regierol bij integrale aanpak mensenhandel
- Controles van locaties op (illegale) prostitutie en mensenhandel
- Signaleren van mensenhandel
- Aanstellen aandachtsfunctionaris met de volgende taken:
 - Aanspreekpunt binnen gemeente
 - Bewustwording creëren
 - Meedenken over signalen
 - Oppakken signalen, verrijken en beleggen bij partners
 - Ontwikkelingen en trends bijhouden
- Verantwoordelijk voor zorg en opvang slachtoffers
- Beleid maken

